

Bursa Szkół Artystycznych w Łodzi, ul. Rybna 11abc

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

Procedury regulujące ochronę wychowanka przed
krzywdzeniem.

Wstęp

Naczelną zasadą działań podejmowanych przez wszystkich pracowników Bursy Szkół Artystycznych w Łodzi jest kierowanie się interesem wychowanków oraz działanie dla ich dobra.

Celem Standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem jest zapewnienie wychowankom Bursy Szkół Artystycznych w Łodzi warunków do codziennego życia oraz wszechstronnego rozwoju w atmosferze poszanowania, życzliwości, akceptacji i pełnego bezpieczeństwa. Pracownicy Bursy są zobowiązani do ochrony wychowanków przed złym traktowaniem, przemocą i krzywdzeniem. Naczelną zasadą działań podejmowanych przez pracowników Bursy jest podmiotowe traktowanie wychowanków. Niedopuszczalne jest krzywdzenie dzieci w jakiegokolwiek formie.

Dotychczas podejmowane przez BSA działania w zakresie ochrony wychowanków przed krzywdzeniem obejmowały:

1. W ramach rekrutacji personelu pracującego z wychowankami prowadzona była ocena przygotowania kandydatów do pracy z dziećmi.
2. Przy zatrudnianiu kandydata na wychowawcę, specjalistę lub pracownika BSA Dyrektor Bursy sprawdzał dane tej osoby w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym oraz w Krajowym Rejestrze Karnym.
3. Każdorazowo osoby zaproszone do współorganizowania procesu dydaktyczno – wychowawczego byli sprawdzani przez Dyrektora Bursy w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym.
4. Wszystkie osoby pracujące z wychowankami BSA są zobowiązane do przestrzegania zasad bezpiecznych relacji obowiązujących w Bursie Szkół Artystycznych w Łodzi, wychowawcy i pracownicy BSA brali udział w szkoleniach na temat zasad i procedur ochrony dzieci przed krzywdzeniem i pomocy dzieciom w sytuacjach zagrożenia, w szczególności w zakresie:
  - rozpoznawania symptomów krzywdzenia dzieci
  - procedur interwencji w przypadku podejrzeń krzywdzenia

- odpowiedzialności prawnej pracowników placówki, zobowiązanych do podejmowania interwencji
  - procedury „Niebieskie Karty”
5. Personel pedagogiczny BSA pracujący z młodzieżą i ich rodzicami/opiekunami jest przygotowany, by prowadzić działalność informacyjno-edukacyjną dla:
- wychowanków - na temat ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem w realnym świecie oraz w Internecie
  - rodziców/opiekunów prawnych - na temat:
    - wychowania dzieci bez przemocy oraz chronienia ich przed przemocą i wykorzystywaniem
    - działań interwencyjnych, jakie należy podjąć w sytuacji pozyskania informacji lub podejrzenia o krzywdzeniu dziecka oraz miejscach i instytucjach działających na rzecz ochrony dzieci
6. W BSA wyeksponowane są informacje dla wychowanków na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.
7. Działania w sytuacjach kryzysowych, które dotyczą wychowanków, są podejmowane niezwłocznie, z naciskiem na zachowanie bezpieczeństwa jego stanu-psychofizycznego. Zarówno wychowanek, jak i jego rodzice mają prawo do pełnej informacji na temat sytuacji oraz kroków, jakie podjęła bursa w związku z nimi.
8. Wychowankowie, którzy nie przestrzegają ustalonych norm i zasad postępowania w bursie, podlegają sankcjom określonym w statucie bursy.

Wewnętrzne procedury regulujące ochronę wychowanków przed przemocą są zgodne z obowiązującymi w BSA dokumentami: Statutem, Programem Wychowawczo-Profilaktycznym, jak również z obowiązującymi przepisami prawa, m.in:

- Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.;
- Konwencji o Prawach Dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne ONZ z 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991.120.526 ze zm.);
- Ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 ze zm.);
- Ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 900 ze zm.);

- Ustawą z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.);
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.) oraz Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta".
- Ustawą z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.)

Wyjaśnienie terminów

Ilekcroć w niniejszych procedurach używamy poniższych terminów to rozumiemy przez nie:

- **krzywdzenie wychowanka** - każde zamierzone lub niezamierzone działanie oraz zaniechanie działań ze strony osoby dorosłej, które ujemnie wpływa na rozwój fizyczny lub psychiczny wychowanka (definicja WHO). Krzywdzenie dzieci i młodzieży to też beczynność społeczeństwa lub instytucji, a także rezultat takiej beczynności, który ogranicza równe prawa młodzieży i zakłóca ich optymalny rozwój. Można wyróżnić następujące wymiary zjawiska krzywdzenia dziecka:
- **przemoc psychiczna** - to przewlekła, nie fizyczną, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a opiekunem, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania. Zaliczamy do niej m.in.: niedostępność emocjonalną, zaniedbywanie emocjonalne, relację z dzieckiem opartą na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu, nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem, niedostrzeganie lub nieuznanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy rodzicem a dzieckiem. przymus, groźby, obrażanie, wyzywanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, krzyczenie, wyśmiewanie, lekceważenie
- **przemoc fizyczna** - to przemoc, w wyniku której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko, lub której dziecko ufa, bądź która ma nad nim władzę. Przemoc fizyczna wobec dziecka może być czynnością powtarzalną lub jednorazową. (np. szarpanie, kopanie, popychanie, policzkowanie, przypalanie papierosem, bicie ręką przy użyciu przedmiotów, klaps, itp.)
- **przemoc seksualna** - to włączanie dziecka w aktywność seksualną (w kontakcie lub bez kontaktu), której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między

dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy. Wykorzystanie seksualne może przyjąć również formę wyzyskiwania seksualnego, czyli jakiegokolwiek faktycznego lub usiłowanego nadużycia pozycji podatności na zagrożenia, przewagi sił, lub zaufania, w celach seksualnych, w tym, ale nie wyłącznie, czerpanie zysków finansowych, społecznych lub politycznych z seksualnego wykorzystywania innej osoby. Szczególne zagrożenie wyzyskiwaniem seksualnym zachodzi w czasie kryzysów humanitarnych. Zagrożenie wyzyskiwaniem istnieje zarówno wobec dzieci jak i ich opiekunów (definicja za Biuletynem ONZ ST/SGB/2003/13). Przemoc seksualna to także gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych, a także prezentowanie przy dziecku, zmuszanie do oglądania scen, sytuacji związanych z aktywnością seksualną

- **przemoc ekonomiczna** - unikanie płacenia alimentów, zakazywanie członkowi rodziny pracy lub edukacji w celu zdobycia zatrudnienia, przywłaszczanie do swoich celów wspólnych środków na utrzymanie rodziny
- **zaniedbanie** – to niezaspokajanie potrzeb dziecka w zakresie ochrony zdrowia, życia i prawidłowego rozwoju, np. głodzenie, niedostarczanie odpowiedniej ilości jedzenia, nieodpowiednia higiena lub jej brak, niezgłaszanie się z dzieckiem do lekarza (gdy tego wymaga), brak leczenia mimo zaleceń lekarzy, niedopilnowanie w kwestii edukacji, brak przejawiania zainteresowania, w jaki sposób dziecko spędza wolny czas, jaki ma zainteresowania, problemy oraz potrzeby
- **przemoc rówieśniczą** - wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w wolność osobistą jednostek lub przyczyniające się do fizycznej, a także psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji, np.: dręczenie (ang. bullying) jednych uczniów przez drugich, szydzenie z wyglądu, z choroby, z dysfunkcji, dysponowanie wizerunkiem bez zgody rówieśnika, namawianie do przestępstwa, wyśmiewanie, używanie przemocy fizycznej. Sprawcą może być pojedyncza osoba lub grupa. Przemoc rówieśnicza charakteryzuje się tym, że jest działaniem:
  - celowym i świadomym, skierowanym na zadawanie bólu lub wyrządzenie krzywdy ofierze,
  - systematycznie powtarzającym się,
  - zakładającym nierównowagę sił, ofiara jest słabsza od sprawcy
- **alienacja rodzicielska** - ograniczenie kontaktu i izolowanie dziecka od drugiego rodzica, odcinanie drugiego rodzica od informacji dotyczących dziecka, wymazywanie drugiego rodzica

z życia dziecka, niszczenie zdjęć i pamiątek, przedstawianie drugiego rodzica w złym świetle, zakazywanie dziecku swobodnego mówienia i wyrażania miłości do drugiego rodzica;

- **przemoc domowa** - należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:
  - narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
  - naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
  - powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
  - ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
  - istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;
- **pracownik Bursy** – osoba zatrudniona na podstawie umowy pracę, mianowania powołania lub umowy cywilno-prawnej. Osoby pracujące w Bursie dzielą się na pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych
- **dziecko, wychowanek** - osoba przyjęta do Bursy w toku postępowania rekrutacyjnego, po dopełnieniu wszelkich niezbędnych formalności przez rodziców/opiekunów prawnych i będąca uczniem szkoły artystycznej
- **osoba odpowiedzialna za Internet** - to wyznaczony przez Dyrektora Bursy pracownik, sprawujący nadzór nad korzystaniem z Internetu przez wychowanków na terenie Bursy oraz nad bezpieczeństwem wychowanków w Internecie
- **osoba odpowiedzialna za Wewnętrzne procedury** regulujące ochronę małoletnich przed krzywdzeniem zwany również koordynatorem - to wyznaczony przez Dyrektora Bursy pracownik, sprawujący nadzór nad realizacją wewnętrznych procedur ochrony wychowanków przez przemocą
- **Zespół interwencyjny** to powołany przez Dyrektora Bursy w przypadku podejrzenia stosowania przemocy fizycznej lub psychicznej o dużym nasileniu oraz podejrzenia wykorzystania seksualnego. W skład zespołu wchodzi: Dyrektor, koordynator, wychowawca, specjaliści oraz inne osoby mające wiedzę na temat krzywdzenia małoletniego.

Standardy Ochrony Małoletnich

1. Bursa Szkół Artystycznych w Łodzi ustanowiła i wprowadziła w życie „Standardy Ochrony Małoletnich”. Dokument jest udostępniony i upowszechniany.
2. Bursa Szkół Artystycznych w Łodzi uczy i angażuje swoich pracowników w celu zapobiegania krzywdzeniu dzieci.
3. Bursa Szkół Artystycznych w Łodzi oferuje rodzicom/opiekunom prawnym informację oraz edukację w zakresie wychowania dzieci bez przemocy, a także ich ochrony przed krzywdzeniem i wykorzystywaniem.
4. Bursa Szkół Artystycznych w Łodzi zapewnia wychowankom równe traktowanie oraz przestrzeganie ich praw a także oferuje edukację w zakresie odpowiedzialności prawnej młodocianych oraz ochronę przed zagrożeniami.
5. W Bursie Szkół Artystycznych w Łodzi funkcjonują procedury zgłaszania podejrzenia oraz podejmowania interwencji w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dziecka, działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich są dokumentowane.
6. Bursa Szkół Artystycznych w Łodzi monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi „Standardami Ochrony Małoletnich”.

Standard 1	Wychowankowie, rodzice i pracownicy Bursy Szkół Artystycznych w Łodzi znają „Standardy Ochrony Małoletnich”. Dokument ten jest dostępny i upowszechniany.
------------	---

Wskaźniki realizacji standardu:

- Dokument udostępniono na stronie internetowej BSA, wyłożono do wglądu u Dyrektora Bursy.
- Informacje istotne dla małoletnich zawarte w dokumencie upowszechniane są w trakcie konsultacji indywidualnych, w trakcie realizowanych programów i zajęć o charakterze edukacyjnym.

Standard 2	Personel współtworzy i gwarantuje bezpieczne oraz przyjazne środowisko w Bursie Szkół Artystycznych w Łodzi
------------	---

Wskaźniki realizacji standardu:

- Celem działań wszystkich pracowników Bursy jest ochrona małoletnich wychowanków przed każdą formą krzywdzenia oraz zapewnienie im bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego.
- Pracownicy Bursy znają treść dokumentu „Standardy Ochrony Małoletnich” oraz poszerzają wiedzę i doskonałą umiejętności ochrony małoletnich poprzez odpowiednie szkolenia, seminaria i warsztaty.
- Pracownicy Bursy skutecznie reagują w sytuacjach, gdy małoletni podopieczni są krzywdzeni.
- Pracownicy Bursy, zgodnie ze swoimi kompetencjami i rolami, które pełnią, czuwają nad bezpieczeństwem małoletnich wychowanków.

Standard 3	Bursa Szkół Artystycznych w Łodzi oferuje rodzicom/ opiekunom prawnym informację oraz edukację w zakresie wychowania dzieci bez przemocy oraz ich ochrony przed krzywdzeniem i wykorzystywaniem.
------------	--

Wskaźniki realizacji standardu:

- 1) Wszyscy rodzice/ opiekunowie prawni mają dostęp do obowiązujących w Bursie Szkół Artystycznych w Łodzi „Standardów Ochrony Małoletnich” oraz znają procedury zgłaszania zagrożeń.
- 2) Rodzice/ opiekunowie prawni są angażowani w działania Bursy prowadzone na rzecz ochrony małoletnich.
- 3) Bursa uzyskuje od rodziców/ opiekunów prawnych swoich wychowanków informacje zwrotne na temat realizacji „Standardów Ochrony Małoletnich”.
- 4) Bursa umożliwia edukację rodzicom oraz opiekunom prawnym małoletnich, poprzez poszerzanie wiedzy i umiejętności związanych z ochroną małoletniego przed zagrożeniami oraz z zakresu metod wychowawczych bez kar fizycznych i krzywdzenia psychicznego.

Standard 4	Bursa Szkół Artystycznych w Łodzi zapewnia małoletnim równe traktowanie oraz przestrzeganie ich praw.
------------	---

Wskaźniki realizacji standardu:

- Bursa oferuje małym dzieciom edukację w zakresie praw dziecka, człowieka i ucznia oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem.
- Wychowankowie są poinformowani o tym, gdzie i do kogo mają się zgłosić po pomoc i radę w przypadku krzywdzenia lub wykorzystywania.
- W Bursie dostępne są dla wychowanków materiały edukacyjne w zakresie: praw dziecka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem seksualnym a także zasad bezpieczeństwa w Internecie.
- W Bursie wyeksponowane są informacje dla małych dzieci dotyczące możliwości uzyskania przez nich pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

Standard 5	Organizacja postępowania na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małych dzieci zapewnia skuteczną ochronę wychowankom Bursy Szkół Artystycznych w Łodzi
------------	--

Wskaźniki realizacji standardu:

- Precyzyjnie określone są sposoby postępowania pracowników w sytuacjach krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małego dziecka.
- Postępowanie na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małego dziecka nie może naruszać jego godności, wolności, prawa do prywatności oraz nie może powodować szkody na jego zdrowiu psychicznym lub fizycznym.
- W Bursie ustalone są zasady wsparcia małego dziecka po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.
- W Bursie wskazano osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o popełnieniu przestępstwa na szkodę małego dziecka, zawiadamianie Sądu Opiekuńczego oraz osobę odpowiedzialną za wszycanie procedury „Niebieskiej Karty”. W skład Zespołu Interwencyjnego wchodzi: psycholog, wychowawcy, pracownik zgłaszający podejrzenie zagrożenie bezpieczeństwa oraz inne osoby wskazane przez Dyrektora.
- W Bursie Szkół Artystycznych w Łodzi wskazano osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małemu dziecku i udzielenia mu wsparcia. Informacja

o osobach przyjmujących zgłoszenia jest upowszechniona stronie internetowej Bursy oraz na tablicy ogłoszeń.

Standard 6	W Bursie Szkół Artystycznych w Łodzi wzmacniane jest poczucie bezpieczeństwa małych dzieci w obszarze relacji społecznych oraz ochrony przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z Sieci.
------------	--

Wskaźniki realizacji standardu:

- W Bursie opracowano zasady zapewniające bezpieczne relacje między małymi dziećmi a personelem.
- W Bursie określono wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małymi dziećmi, a w szczególności zachowania niedozwolone.
- W Bursie opracowano zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Sieci oraz procedury ochrony małych dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w Sieci.
- W Bursie opracowano i wdrożono procedury chroniące małych dzieci przed krzywdzeniem w sytuacjach przemocy fizycznej, przemocy psychicznej, przemocy domowej, przemocy seksualnej oraz cyberprzemocy.
- W Bursie opracowano i wdrożono procedurę „Niebieskiej Karty”.
- Pracownicy Bursy Szkół Artystycznych w Łodzi realizują plan wsparcia małego dziecka po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.

Standard 7	Działania podejmowane w ramach ochrony małych dzieci przed krzywdzeniem są dokumentowane
------------	--

Wskaźniki realizacji standardu:

- W Bursie prowadzony jest rejestr spraw zgłaszanych i rozpatrywanych w związku z podejrzeniem lub krzywdzeniem małych dzieci.
- Osoby upoważnione do przyjmowania zgłoszeń związanych z krzywdzeniem małych dzieci składają oświadczenie o zachowaniu poufności a także zobowiązanie do zachowania bezpieczeństwa uzyskanych danych osobowych.

Standard 8	Bursa Szkół Artystycznych w Łodzi monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami i procedurami ochrony dzieci.
------------	--

Wskaźniki realizacji standardu:

- Przyjęte zasady i realizowane sposoby ochrony małoletnich są weryfikowane przynajmniej raz na dwa lata.
- Do weryfikacji stosowanych zasad i procedur Bursa pozyskuje opinie u wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów prawnych, m.in.: poprzez anonimowe ankiety, rozmowy i obserwacje.
- Zasady monitoringu i kontroli „Standardów Ochrony Małoletnich” w Bursie określa Dyrektor

I. Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem.

Zasady bezpiecznego budowania relacji między wychowankiem i pracownikiem Bursy

Wszyscy pracownicy Bursy:

- równo traktują wszystkich wychowanków bez względu na ich pochodzenie, wygląd, przekonania, itp.;
- odnoszą się z szacunkiem do każdego wychowanka, jego innych przekonań, innych doświadczeń, innej perspektywy wynikającej z bycia nastolatkiem
- słuchają wychowanków z uwagą oraz traktują jego wypowiedzi i przedstawioną wersję zdarzeń z należytą powagą
- używają języka pozbawionego ocen, etykiet, określeń stereotypowych, wulgarnych słów, gestów i żartów, obraźliwych uwag, wypowiedzi nawiązujących do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec wychowanków relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
- tworzą kulturę otwartości i wzajemnej odpowiedzialności sprzyjającej zgłaszaniu i omawianiu wszelkich trudności

- działają w kontakcie z wychowankiem w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji swojego zachowania.
- stosują zasadę poufności informacji służbowych, w szczególności informacji dotyczących danych wrażliwych dotyczących wychowanków wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych wychowanków. Obejmuje to również wizerunek wychowanka, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej. Jeśli konieczne jest odstępianie od zasady poufności (dotyczy to współpracy z instytucjami realizującymi zadania w obszarze ochrony dobra dziecka i zapewnienia mu pomocy), aby chronić wychowanka, wyjaśniamy wychowankowi powody takiego działania.

Niedopuszczalne są następujące zachowania pracowników BSA wobec wychowanków:

- wszelkie zachowania, które zawstydzają, upokarzają, deprecjonują lub poniżają wychowanków, lub mają znamiona innych form przemocy psychicznej, fizycznej lub wykorzystywania seksualnego
- niestosowny kontakt fizyczny z wychowankiem naruszający jego godność i autonomię, nie wolno w jakikolwiek sposób naruszać jego integralności fizycznej
- dotykanie wychowanka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny. Należy zachować szczególną ostrożność wobec wychowanków, którzy doświadczyli nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że małoletni będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach należy reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc wychowankowi zrozumieć znaczenie osobistych granic
- zabronione jest podawanie wychowankowi alkoholu, wszelkich substancji psychoaktywnych, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych
- akceptowanie bądź uczestniczenie w nielegalnych czynnościach, w które zaangażowany jest wychowanek
- nawiązywanie relacji o charakterze seksualnym z wychowankami

- wymiana pieniędzy, zatrudnienia, towarów, usług, pomocy w zamian za przysługi, w tym przysługi seksualne lub inne formy zachowań upokarzających, niezgodnych z prawem, poniżających lub wykorzystujących wychowanka
- zachowywanie się w sposób seksualnie prowokacyjny, gorszący wychowanka
- utrzymywanie kontaktów prywatnych z dzieckiem, poza czasem pracy i świadczonym zakresem pomocy
- kontakt zdalny z wychowankami realizowany jest poprzez oficjalne konta mailowe BSA oraz telefon z numeru służbowego.. Dopuszczalne jest komunikowanie się z wychowankami na portalu społecznościowym jeżeli dotyczy to kontaktów w celu przekazywanie/wymiany istotnych informacji dotyczących spraw wychowawczych i dydaktycznych związanych z działalnością bursy, zapewnieniem bezpieczeństwa podopiecznym i organizacją pracy z wychowankami.

Dopuszczalny kontakt fizyczny może wynikać jedynie z:

- zwyczajowymi, wynikający z uwarunkowań kulturowych, np. podanie ręki na przywitanie, przytulenie w chwili udzielania wsparcia - jeżeli wychowanek akceptuje taką formę relacji. Należy zwrócić również uwagę na różnice kulturowe związane z dotykiem wobec uczniów wywodzących się z innych kręgów kulturowych.
- czynności związanych bezpośrednio z procesem wychowania i opieki oraz specyfiką prowadzonych zajęć
- pomocą dziecku w czynnościach samoobsługowych w przypadku gorszego samopoczucia, zachorowania, wypadku, itp.
- w sytuacji, gdy potrzebą udzielenia mu wsparcia (za zgodą wychowanka)
- koniecznością zapewnienia dziecku bezpieczeństwa

Kontakty wychowawców i wychowanków poza godzinami pracy:

- co do zasady kontakt z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć spraw opiekuńczych lub wychowawczych.
- jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z dziećmi i ich rodzicami lub opiekunami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy).
- jeśli zachodzi konieczność spotkania z wychowankami poza godzinami pracy, nauczyciel zobowiązany jest poinformować o tym Dyrektora, a rodzice/opiekunowie prawni dzieci muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
- utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli dzieci i rodzice/opiekunowie dzieci są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich rodziców oraz opiekunów.

Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych

Bursa Szkół Artystycznych w Łodzi zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych wychowanków zgodnie zobowiązującymi przepisami prawa. BSA uznaje prawo wychowanka do prywatności i ochrony dóbr osobistych.

W naszych działaniach kierujemy się odpowiedzialnością i rozważą wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunków wychowanków. Dzielenie się zdjęciami i filmami z naszych aktywności służy celebrowaniu sukcesów wychowanków, dokumentowaniu działań; zawsze jest uwzględniane dobro dziecko oraz ich/rodzica decyzja/zgoda na publikację wizerunku. Wychowankowie mają prawo zdecydować, czy ich wizerunek zostanie zarejestrowany i w jaki sposób zostanie przez nas użyty.

BSA uzyskuje pisemne zgody rodziców na wykonywanie młodzieży zdjęć oraz publikowanie ich w mediach społecznościowych oraz na stronie internetowej bursy. Przed zrobieniem zdjęcia i publikacją Bursa pyta również o zgodę samego wychowanka. Każdorazowo BSA wyjaśnia dzieciom do czego wykorzystane zostaną zdjęcia lub nagrania. Rodzic/pełnoletni wychowanek ma prawo wycofać swoją zgodę, w każdym momencie trwania roku szkolnego, bez wskazywania uzasadnienia swojej decyzji.

Jeśli wizerunek wychowanka stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, impreza publiczna, zgoda rodziców ucznia nie jest wymagana.

W sytuacjach, w których rodzice lub widzowie wydarzeń i uroczystości realizowanych w Bursie rejestrują wizerunki dzieci do prywatnego użytku, informujemy na początku każdego z tych wydarzeń o tym, że:

- Wykorzystanie, przetwarzanie i publikowanie zdjęć/nagrań zawierających wizerunki wychowanków i osób dorosłych wymaga udzielenia zgody przez te osoby, w przypadku małoletnich wychowanków – przez ich rodziców;
- Zdjęcia lub nagrania zawierające wizerunki wychowanków nie powinny być udostępniane w mediach społecznościowych ani na serwisach otwartych, chyba że rodzice lub opiekunowie prawni tych dzieci wyrażą na to zgodę;
- Przed publikacją zdjęcia/nagrania online zawsze warto sprawdzić ustawienia prywatności, aby upewnić się, kto będzie mógł uzyskać dostęp do wizerunku wychowanka.

Rozpoznawanie symptomów krzywdzenia dziecka

Na podstawie:

Poradnika: „Interwencja w przypadku dziecka krzywdzonego” opracowana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi.

1. Jak rozpoznać przemoc wobec dziecka ?

Występowanie pojedynczego symptomu nie zawsze mówi o tym, że dziecko doświadcza przemocy, jeśli jednak symptom powtarza się, bądź występuje ich kilka równocześnie z dużym prawdopodobieństwem możemy określić, że mamy do czynienia z krzywdzeniem małoletniego.

Należy zareagować, gdy wychowanek:

- jest często brudny, nieprzyjemnie pachnie
- kradnie jedzenie, pieniądze itp.
- jest głodny
- nie otrzymuje potrzebnej mu opieki medycznej, szczepień, okularów itp.
- nie ma przyborów szkolnych, odzieży, butów i innych przedmiotów codziennego użytku
- ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, poparzenia, ugryzienia, złamania kości itp.), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić. Obrażenia są w różnej fazie gojenia
- podawane przez wychowanka wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp. uczeń często je zmienia
- pojawia się niechęć przed udziałem w zajęciach, które wymagają odstąpienia ciała
- nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody
- boi się rodzica lub opiekuna, boi się powrotu do domu

- wzdraga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła
- cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.
- jest bierny, wycofany, uległy, przestraszony, depresyjny itp. lub zachowuje się agresywnie, buntuje się, samookalecza itp.
- osiąga słabsze wyniki w nauce w stosunku do swoich możliwości
- ucieka w świat wirtualny (gry komputerowe, internet itp.)
- używa środków psychoaktywnych
- ucieka z domu
- nastąpiła nagła i wyraźna zmiana zachowania wychowanka
- mówi o przemocy, opowiada o sytuacjach, których doświadcza

Należy zwrócić uwagę, gdy rodzic (opiekun) wychowanka:

- podaje nieprzekonujące lub sprzeczne informacje lub odmawia wyjaśnienia przyczyn obrażeń dziecka
- odmawia, nie utrzymuje kontaktów z osobami zainteresowanymi losem dziecka
- mówi o dziecku w negatywny sposób, ciągle obwinia, poniża i strofuje dziecko (np.: używając określeń takich, jak „idiota”, „gnojek”, „gówniarz”)
- poddaje dziecko surowej dyscyplinie lub jest nadopiekuńczy lub zbyt pobłażliwy lub odrzuca dziecko
- nie interesuje się losem i problemami dziecka
- często nie potrafi podać miejsca, w którym aktualnie przebywa dziecko
- jest apatyczny, pogrążony w depresji
- zachowuje się agresywnie
- ma zaburzony kontakt z rzeczywistością np.: reaguje nieadekwatnie do sytuacji, wypowiada się niespójnie
- nie ma świadomości lub neguje potrzeby dziecka
- faworyzuje jedno z rodzeństwa
- przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym z dzieckiem (na przykład podczas zabawy)
- nadużywa alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających

Jak rozmawiać z krzywdzonym wychowankiem?

- Zadbaj o sprzyjające warunki rozmowy:
  - oddzielny pokój,
  - z dala od osób postronnych,
  - bez pośpiechu.
- Używaj języka zrozumiałego dla dziecka.
- Okazuj uczniowi szacunek, akceptację i empatyczne zrozumienie.

- Bądź cierpliwy – wychowanek może zaprzeczać prawdzie.
- Nie naciskaj na wychowanka – wyznanie całej prawdy może łączyć się z ogromnym lękiem.
- Unikaj naprowadzania wychowanka na odpowiedzi, które chciałbyś usłyszeć.
- Okaż zrozumienie, że nie łatwo jest mówić o trudnych sprawach, zwłaszcza jeśli dotyczą rodziny.
- Pochwal za odwagę podjęcia rozmowy tj. nie za treść rozmowy, lecz za to, że mówi.
- Bądź świadomy oznak zaniepokojenia wychowanka o los rodziców – nie wypowiadaj przy nim negatywnych opinii o rodzicach.
- Nazwij przemoc – przemocą i pokaż wychowankowi, że nie jest winny tego, co zrobił dorosły.
- Wesprzyj wychowanka – utwierdź w przekonaniu, że nie tylko jego to spotkało, że wielu małych przeżywa podobne problemy.
- Wyjaśnij wychowankowi w przystępny sposób, co zamierzasz dalej robić. Pamiętaj, jak trudna jest sytuacja dziecka ze względu na:
  - wstyd,
  - poczucie winy,
  - strach przed ponownym skrzywdzeniem,
  - tajemnicę,
  - lojalność wobec sprawcy przemoc.

Rozpoznawanie przemocy wobec wychowanka niepełnosprawnego oraz chorego przewlekłe

Wychowawcy i pracownicy BSA w przypadku pracy z wychowankami mają świadomość trudności w identyfikacji symptomów krzywdzenia w dziecka chorego lub niepełnosprawnego.

Należy zawsze dokonywać wnikliwej diagnozy sytuacji wychowanka, gdyż:

- wychowanek – oprócz trudnych dla niego zmian biologicznych, powstałych na skutek choroby – odczuwa zmiany w samopoczuciu oraz boryka się z adaptacją do swego nowego statusu społecznego, często ograniczoną rolą świadków i szczególnym statusem rodziców/opiekunów.
- trudne bywa również rozpoznanie śladów na skutek trudności w ustaleniu ich pochodzenia
- objawy dodatkowo towarzyszące niepełnosprawności lub chorobie wychowanka – objawy te mogą być podobne do objawów z obszaru niepełnosprawności lub choroby, i dlatego bywają z nimi mylone. Przykładem takich objawów są zachowania lękowe wychowanka, unikanie lub wycofywanie się z kontaktu. Ważna jest analiza, z czego wynikają niewłaściwe zachowania opiekuna – czy są konsekwencją obciążeń, braku wiedzy, powielania wzorców czy innych przyczyn
- ujawnienie stosowania przemocy wobec wychowanka może być utrudnione ze względu na jego izolację od innych dorosłych osób, ale także z powodu kłopotów w komunikowaniu się z nim, głównie ograniczeń w komunikacji słownej.
- wychowanek, który decyduje się ujawnić przemoc, staje przed wyjątkowo trudnym wyzwaniem emocjonalnym. Wymaga to nie tylko odwagi i determinacji, ale również oznacza konfrontację z niepewnością i strachem przed tym, co może się wydarzyć w przyszłości. Małoletni zazwyczaj pozostają w silnej zależności od swoich rodziców, a to zwłaszcza dotyczy tych, którzy są niepełnosprawni lub cierpią na przewlekłe choroby.
- aby zdecydować się na ujawnienie przemocy, wychowanek musi przezwyciężyć poczucie lojalności wobec rodzica sprawcy przemocy. Dodatkowo, musi stawić czoła ryzyku i zagrożeniu, które może wyniknąć z ujawnienia. Istnieje obawa, że to może nie tylko nie poprawić sytuacji w rodzinie, ale wręcz ją pogorszyć, co może wywołać wściekłość sprawcy i eskalację przemocowych zachowań wobec małego.
- małe, mówiąc o przemoc, nie podaje wszystkich informacji o swoich przeżyciach
- małemu towarzyszy lęk o los rodzica, opiekuna i swój własny.

Źródło: Katarzyna Fenik-Gaberle, Renata Kałucka, Dziecko niepełnosprawne oraz chore przewlekłe a przemoc w rodzinie. Rozpoznanie. Scenariusz szkolenia dla pracowników oświaty. Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2019 r.

Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników

- Dyrektor Bursy Szkół Artystycznych w Łodzi zatrudnia osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje do pracy z młodzieżą. Aby sprawdzić powyższe, szkoła podczas rekrutacji żąda informacji dotyczących :
  - wykształcenia kandydata
  - kwalifikacji zawodowe
  - przebiegu dotychczasowego zatrudnienia kandydata
- Bursa może prosić kandydata/kandydatkę o przedstawienie referencji od poprzedniego pracodawcy lub o podanie kontaktu do osoby, która takie referencje może wystawić. Podstawą dostarczenia referencji lub kontaktu do byłych pracodawców jest zgoda kandydata/kandydatki.
- Niepodanie takich danych w świetle obowiązujących przepisów nie powinno rodzić dla tej osoby negatywnych konsekwencji w postaci np. odmowy zatrudnienia wyłącznie w oparciu o tę podstawę.
- Przed dopuszczeniem pracownika do wykonywania obowiązków wychowawcy BSA jest zobowiązana sprawdzić osobę zatrudnioną w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym.
- Wydruk z Rejestru przechowywany jest w aktach osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariusza/osoby zatrudnionej w oparciu o umowę cywilnoprawną.
- Nauczyciel nie może być bowiem skazany prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne:
  - przestęstwo
  - przestęstwo skarbowe (art. 10 ust. 5 pkt 4 Karty Nauczyciela)

Przed zatrudnieniem Dyrektor żąda od nauczyciela przedstawienia informacji o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego (art. 10 ust. 8a Karty Nauczyciela). Nie ma takiej konieczności jedynie wówczas, gdy nauczyciel jest ponownie zatrudniany w tej samej placówce, a przerwa w zatrudnieniu nie przekroczyła 3 miesięcy. W przypadku niemożliwości przedstawienia informacji z KRK pracownik zobowiązany jest do złożenia oświadczenia o niekaralności oraz toczących się postępowania przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych.

- Jeżeli osoba posiada obywatelstwo inne niż polskie powinna przedłożyć Dyrektorowi również informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności

zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla w/w celów

- Od kandydata/kandydatki Dyrektor Bursy pobiera również oświadczenie o państwie/ach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej.
- Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat/kandydatka składa pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.
- Każdy przyjmowany pracownik zostaje zapoznany z niniejszymi procedurami.
- Pracownicy Bursy posiadają niezbędną wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci.
- W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka, pracownicy Bursy podejmują rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami, przekazując informacje na temat dostępnej formy wsparcia i motywowania ich do szukania dla siebie pomocy.
- Pracownicy monitorują sytuację i dobrostan dziecka.
- Pracownicy znają i stosują zasady bezpiecznych relacji personel – dziecko i dziecko – dziecko.

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia wychowanka

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia wychowanka przez osobę ze środowiska rodzinnego

- Bezwzględnie należy zadbać o bezpieczeństwo dziecka i jeśli sytuacja tego wymaga należy odseparować je od osoby podejrzanej o krzywdzenie.

- W przypadku uzyskania przez wychowawcę/pracownika Bursy informacji, że wychowanek jest krzywdzony (jest uzasadnione podejrzenie o krzywdzenie) pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji do psychologa oraz Dyrektorowi Bursy.
- Dyrektor Bursy i psycholog rozmawia z wychowankiem o jego sytuacji rodzinnej/osobistej i podejmują decyzję o podjęciu kolejnych działań.
- Dyrektor Bursy kontaktuje się/wzywa opiekunów dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa i informuje o stanie psychicznym dziecka (na podstawie informacji uzyskanych od psychologa), informacjach uzyskanych na temat krzywdzenia dziecka w rodzinie oraz planie działań, których celem jest zabezpieczenie dziecka.
- Wychowawca oraz psycholog sporządzają opis sytuacji wychowanka na podstawie rozmów z wychowankiem oraz opracowują plan pomocy wychowankowi, który powinien zawierać wskazania dotyczące:
  - podjęcia przez Bursę działań w celu zapewnienia wychowankowi bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji
  - wsparcia, jakie Bursa zaoferuje wychowankowi
  - skierowania wychowanka do specjalistycznej placówki pomocy małoletniemu (jeśli istnieje taka potrzeba)
- Wychowawcy, psycholog monitorują na bieżąco sytuację wychowanka.
- W przypadkach bardziej skomplikowanych Dyrektor powołuje **Zespół interwencyjny**, w skład którego wchodzi: wyznaczony wychowawca(y), psycholog, Dyrektor i ewentualnie inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu wychowanka.
  - wyznaczony członek/członkowie zespołu prowadzą rozmowę z rodzicem - opiekunem (w przypadku przemocy w rodzinie – z rodzicem/opiekunem niekrzywdzącym)
  - omawia rolę rodzica w podejmowaniu interwencji (wspieranie ucznia) - proponuje wsparcie
  - informują o ustawowym obowiązku podjęcia interwencji prawnej w tym procedury Niebieska Karta
  - informują o placówkach świadczących pomoc dziecku
- Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy wychowankowi
- Plan pomocy wychowankowi jest przedstawiany przez koordynatora lub Dyrektora Bursy rodzicom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.

- Koordynator lub Dyrektor Bursy informuje rodziców o obowiązku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia małoletniego do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd,).
- Po poinformowaniu rodziców przez koordynatora lub Dyrektora Bursy – zgodnie z punktem poprzedzającym – Dyrektor składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury/policji lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu.
- Z przebiegu interwencji sporządza się **kartę interwencji** (załącznik). Kartę załącza się do akt osobowych wychowanka. Wszyscy pracownicy Bursy i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych powzięły informację o krzywdzeniu wychowanka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
- Gdy zaplanowane działania nie przyniosą efektu należy uruchomić procedurę **„Niebieskiej Karty”**
- Jeśli nie będą przestrzegane ustalenia kontraktu lub będzie miało miejsce niewłaściwe wykonywanie władzy rodzicielskiej należy złożyć (równoległe lub niezależnie) wnioski do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację małoletniego /rodziny.
- Dyrektor Bursy może również złożyć zawiadomienie na policję lub do prokuratury.
- Wszystkie czynności dokumentowane są protokołem, który składa się z wyjaśnień uczestników postępowania.

Procedura Niebieskiej Karty

Procedura „Niebieskie Karty” jest procedurą interwencji obejmującą działania wielu służb, mającą na celu zatrzymanie przemocy domowej oraz zapewnienie bezpieczeństwa osobie podejrzanej, że jest dotknięta przemocą domową. Członkowie grupy diagnostyczno-pomocowej, współpracując ze sobą opracowują plan pomocy dostosowany do potrzeb rodziny, udzielając jej wszechstronnego i kompleksowego wsparcia w jego realizacji.

Procedurę Niebieskiej Karty należy wszcząć na **podstawie samego uzasadnionego podejrzenia** zaistnienia przemocy w rodzinie chociażby nieopartego żadnymi dowodami (art. 9d ust. 4 ustawy), ale już dalsze prowadzenie procedury wymaga uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny (art. 9d ust. 2 ustawy).

- Pracownik Bursy zauważający niepokojące symptomy lub gdy jest świadkiem krzywdzenia ma obowiązek reagować. Zobowiązany jest poinformować o zaistniałej sytuacji Dyrekcję Bursy i psychologa.
- „Niebieską Kartę” zakłada Dyrektor Bursy. Decyzję o założeniu Niebieskiej Karty warto skonsultować z gronem pedagogicznym lub zespołem wychowawczym.
- Wszczęcie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
- W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec niepełnoletniego wychowanka, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury, przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec dziecka są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania z udziałem wychowanka przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej, jeżeli jest to możliwe. Jeśli nie ma możliwości zapewnienia obecność osoby spokrewnionej z wychowankiem, za osobę bliską można uznać wychowawcę, który sprawuje opiekę nad wychowankiem.
- Działania z udziałem wychowanka, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięty przemocą w rodzinie, powinny być prowadzone w miarę możliwości w obecności psychologa. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” osobie, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przekazuje się formularz „Niebieska Karta –B”
- W przypadku, gdy przemoc w rodzinie dotyczy niepełnoletniego wychowanka, formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie (formularza „Niebieska Karta – B” nie przekazuje się osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie)
- Wypełniony formularz „Niebieska Karta –A” Bursa przekazuje przewodniczącemu Zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łodzi, w terminie nie później niż 7 dni od wszczęcia procedury.

Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia wychowanka w Bursie przez pracownika

- Osoba podejrzewająca/ mająca informacje o krzywdzeniu wychowanka przez pracownika Bursy zgłasza problem Dyrektorowi Bursy.
- Dyrektor zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia, prowadzi rozmowę wyjaśniającą z pracownikiem Bursy podejrzanym o krzywdzenie wychowanka.
- W przypadku uzasadnionych podejrzeń, że sytuacja może wskazywać, że naruszone zostało dobro wychowanka, Dyrektor Bursy odsuwa pracownika od bezpośredniej pracy z wychowankami do czasu wyjaśnienia zdarzenia.
- Wszystkie czynności dokumentowane są notatką służbową, która składa się z wyjaśnień uczestników postępowania.
- W przypadku, gdy doszło do naruszenia praw lub dobra wychowanka Dyrektor ma 14 dni kalendarzowych na zawiadomienie o zdarzeniu rzecznika dyscyplinarnego. Termin ten liczy się od dnia powzięcia informacji o zdarzeniu.

Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia wychowanka w Bursie przez rówieśników

- Osoba podejrzewająca krzywdzenie wychowanka w Bursie przez rówieśników lub krzywdzony wychowanek/jego rodzic (opiekun prawny) zgłasza problem do wychowawcy psychologa lub Dyrektora Bursy.
- Wychowawca wraz z psychologiem przeprowadza rozmowę z osobą poszkodowaną oraz z wychowankiem/wychowankami oskarżonymi o krzywdzenie kolegi/koleżanki.
- Po przeprowadzeniu takich rozmów wychowawca wraz z psychologiem opracowuje plan pomocowy.

- W przypadku bardziej skomplikowanym wychowawca/psycholog zgłaszają problem do Dyrektora Bursy.
- Dyrektor powołuje zespół wychowawczy, w skład którego wchodzi: wychowawca, psycholog oraz inni pracownicy Bursy, którzy znają problem i mogą przyczynić się do jego rozwiązania.
- Sytuacja wychowanka jest na bieżąco monitorowana, oceniane są efekty wdrażanego planu wsparcia. Koordynatorem tych działań jest wyznaczony przez Dyrektora wychowawca.
- Dyrektor Bursy może zaprosić do współpracy z zakresie interwencji i udzielania pomocy wychowankowi, służby i instytucje zgodnie z ich kompetencjami.

Procedura postępowania wobec wychowanka, który stał się ofiarą czynu karalnego

- Jeżeli w wyniku zachodzi potrzeba należy udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej /wezwać pogotowie ratunkowe.
- Niezwłocznie powiadomić o fakcie Dyrektora Bursy.
- Powiadomić rodziców wychowanka.
- Osoba będąca świadkiem zdarzenia powinna zabezpieczyć ewentualne dowody przestępstwa, (np. ostre przedmioty, przedmioty pochodzące z kradzieży).
- Niezwłoczne wezwanie policji w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.
- W przypadku znalezienia na terenie Bursy broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać policję - tel. 997 lub 112.

Procedura postępowania w przypadku cyberprzemocy i stalkingu

Informacja o tym, że w Bursie miała miejsce cyberprzemoc, może pochodzić z różnych źródeł. Osobą zgłaszającą fakt prześladowania może być poszkodowany wychowanek, jego rodzice lub inni wychowankowie – świadkowie zdarzenia, wychowawcy, pracownicy Bursy.

Niezależnie od tego, kto zgłasza przypadek cyberprzemocy, procedura interwencyjna powinna obejmować:

- udzielenie wsparcia ofierze przemocy
  - zabezpieczenie dowodów i ustalenie okoliczności zdarzenia
  - wyciągnięcie konsekwencji wobec sprawcy przemocy oraz praca nad zmianą postawy
- Jeśli wiedzę o zajściu posiada wychowawca lub pracownik Bursy - informuje o fakcie Dyrektora Bursy.
  - Wychowawca, psycholog i Dyrektor wspólnie analizują zdarzenie i planują dalsze postępowanie.
  - Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.
  - Jeśli to możliwe, należy podjąć próbę zidentyfikowania sprawcy cyberprzemocy.
  - Gdy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania zobowiązuje administratora serwisu art. 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.
  - W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się, ustalić należy bezwzględnie skontaktować się z policją.
  - Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on wychowankiem Bursy, Dyrektor Bursy przeprowadza rozmowę z wychowankiem - sprawcą przemocy o jego zachowaniu.
    - celem rozmowy powinno być ustalenie okoliczności zajścia, wspólne zastanowienie się nad jego przyczynami i poszukanie rozwiązania sytuacji konfliktowej
    - sprawca powinien otrzymać jasny i zdecydowany komunikat o tym, że bursa nie akceptuje żadnych form przemocy
    - należy omówić z wychowankiem skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach regulaminowych, które zostaną wobec niego zastosowane
    - sprawca powinien zostać zobowiązany do zaprzestania swojego działania i usunięcia z sieci szkodliwych materiałów

- ważnym elementem rozmowy jest też określenie sposobów zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy
- Jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa wychowanków, należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy
- Nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy.
- Wychowawca, psycholog powiadamiają rodziców sprawcy o zdarzeniu i o decyzji w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez Bursę środków dyscyplinarnych wobec ich dziecka
- Zasadne jest objęcie sprawcy opieką psychologiczno-pedagogiczną, W uzasadnionych przypadkach pomoc może być realizowana również przez osoby, instytucje zewnętrzne, specjalizujące się w udzielaniu pomocy młodzieży.

Praca ze sprawcą powinna zmierzać w kierunku pomocy wychowankowi w zrozumieniu konsekwencji swojego zachowania, w zmianie postawy i postępowania wychowanka, w tym sposobu korzystania z nowych technologii

- Podejmując decyzję o rodzaju kary wobec sprawcy, należy wziąć pod uwagę:
  - rozmiar i rangę szkody – czy materiał został upubliczniony w sposób pozwalający na dotarcie do niego wielu osobom (określa to rozmiar upokorzenia, jakiego doznaje ofiara), czy trudno jest wycofać materiał z sieci itp.
  - czas trwania prześladowania – czy było to długotrwałe działanie, czy pojedynczy incydent
  - świadomość popełnianego czynu – czy działanie było zaplanowane, a sprawca był świadomy, że wyrządza krzywdę koledze (niektóre akty cyberprzemocy popełniane są nieświadomie lub z niewielką świadomością konsekwencji), jak wiele wysiłku włożył w ukrycie swojej tożsamości itp.
  - motywację sprawcy – należy sprawdzić, czy działanie sprawcy nie jest działaniem odwetowym w odpowiedzi na uprzednio doświadczone prześladowanie
  - rodzaj rozpowszechnianego materiału.
- Po zakończeniu interwencji należy monitorować sytuację wychowanka sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.

- Rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy zostają poinformowani o problemie i otrzymają wsparcie i pomoc ze strony Bursy.
- Bursa prowadzi dokumentację związaną ze zdarzeniem oraz pracą wychowawczą realizowaną z młodzieżą.
- Większość przypadków cyberprzemocy nie wymaga powiadamiania sądu rodzinnego czy policji | i powinna być rozwiązywana przy użyciu dostępnych Bursie środków wychowawczych. Istnieją jednak sytuacje, gdy konieczne staje się zgłoszenie sprawy do sądu rodzinnego, a mianowicie:
  - jeśli rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do Bursy, a wychowanek nie zaniechał dotychczasowego postępowania, Dyrektor Bursy powinien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny, szczególnie jeśli do Bursy napływają informacje o innych przejawach demoralizacji dziecka
  - gdy Bursa wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje regulaminowe wobec wychowanka, spotkania z psychologiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów, Dyrektor powinien zwrócić się do sądu rodzinnego z wnioskiem o podjęcie odpowiednich środków wynikających z Ustawy o postępowaniu z nieletnimi. Poważne przypadki cyberprzemocy przebiegające z naruszeniem prawa (np. groźby karalne, propozycje seksualne, publikowanie nielegalnych treści itp.) powinny zostać bezwzględnie zgłoszone na policję.
- Zgłoszenia dokonuje Dyrektor Bursy.

Monitoring stosowania Standardów Ochrony Małoletnich

- Dyrektor Bursy Szkół Artystycznych w Łodzi **wyznacza** ..... **jako osobę odpowiedzialną za** monitorowanie realizacji Standardów
- Do zadań osoby monitorującej **stosowanie Standardów Ochrony Małoletnich należy:**
  - reagowanie na sygnały naruszenia niniejszych Standardów
  - prowadzenie rejestru zgłoszeń
  - proponowanie zmian w niniejszych Standardach

- Osoba, o której mowa w niniejszym rozdziale zobowiązana jest przeprowadzać raz w roku ankietę monitorującą poziom realizacji wewnętrznych procedur ochrony małoletnich przez krzywdzeniem. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje Dyrektorowi Bursy.
- Dyrektor Bursy Szkół Artystycznych Łodzi w razie potrzeby wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom szkoły nowe brzmienie.

Ważne telefony i adresy

- Telefon Zaufania - 19 288 (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 20:00 - 08:00; w soboty, niedziele i święta - całodobowo);
- Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” – tel. 800 120 002 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz e-mail: niebieskalinia@niebieskalinia.info;
- Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” Instytutu Psychologii Zdrowia – tel. (22) 668 70 00 oraz 116 123 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
- Fundacja Feminoteka - Telefon przeciwprzemocowy dla kobiet doświadczających przemocy (w tym kobiet transseksualnych) – tel. 888 88 33 88 (telefon czynny od poniedziałku do piątku w godz. 11 – 19);
- Centrum Praw Kobiet – tel. 800 107 777 (telefon interwencyjny czynny całą dobę; po połączeniu należy wybrać 1 i potem 3);
- Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę – Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży – tel. 116 111 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz Telefon dla rodziców i nauczycieli, którzy potrzebują wsparcia i informacji w zakresie przeciwdziałania i pomocy psychologicznej dzieciom przeżywającym kłopoty i trudności takie jak: agresja i przemoc w szkole – tel. 800 100 100 (linia czynna od poniedziałku do piątku, w godz. 12 – 15);
- Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka – tel. 800 12 12 12 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
- Anonimowa Policyjna Linia Specjalna „Zatrzymaj Przemoc” – tel. 800 120 148 – (bezpłatna linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
- Linia wsparcia psychologicznego Polskiego Czerwonego Krzyża – tel. (22) 230 22 07 (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 16 – 20);
- Bezpłatna aplikacja mobilna „Twój parasol” – <https://twojparasol.com/>.

Załącznik - Karta interwencji

1. Imię i nazwisko dziecka		
2. Przyczyny interwencji (forma krzywdzenia)		
3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
4. Opis działań podjętych przez wychowawcę/psychologa.	Data	Działanie
5. Spotkanie z opiekunami dziecka	Data	Opis spotkania
6. Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	<ul style="list-style-type: none"> • Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, • Wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny, • Inny rodzaj interwencji. Jaki? : 	
7. Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji.		
8. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli jednostka uzyskała informację o wynikach/działaniach jednostki/działania rodziców	Data	Działanie

Załącznik - Oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad ochrony małoletnich

.....

(Miejscowość, data)

Ja,.....PESEL.....

oświadczam, że nie byłem/em skazany za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, i przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowania karne ani dyscyplinarne w tym zakresie.

Ponadto oświadczam, że zapoznałem się z zasadami ochrony małoletnich obowiązującymi w Bursie Szkół Artystycznych Łodzi i zobowiązuje się do ich przestrzegania.

.....

(podpis)

Załącznik - Monitoring standardów – ankieta

	tak	nie
Czy znasz standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem obowiązujące w placówce, w której pracujesz??		
Czy znasz treść dokumentu Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem?		
Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?		
Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?		
Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Wewnętrznych procedurach ochrony dzieci przed krzywdzeniem przez innego pracownika?		
Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone? (odpowiedź opisowa)		
Czy podjąłeś/aś jakieś działania: jeśli tak – jakie, jeśli nie – dlaczego? (odpowiedź opisowa)		
Czy masz jakieś uwagi/ poprawki/ sugestie dotyczące Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem? (odpowiedź opisowa)		